

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 3. Vtrum habitus siue bonus, siue malus & auxilium præueniens
augeat voluntarium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

capio intrinseco, vt ibidem ait. Denique, si voluntarium accipiat pro eo quod pendet ex conatu voluntatis, abstrahendo à libero & necessario, à spontaneo & inuito; sic concupiscentia auget voluntarium; quia auget voluntatis conatum & perfectionem intensiuam actus; facit enim vt voluntas magno conatu feratur in opus; vt patet in ijs qui ex concupiscentiâ peccant.

DVBIUM III.

*Vtrum habitus siue bonus siue malus, & auxili-
um praeueniens augeat voluntarium?*

44 **R**espondeo, & Dico Primò; Augent voluntarium iuxta tertium modum: quia faciunt vt voluntas maiore conatu operetur, & vt actus sit intensior: afferunt enim facultatem operandi, & quendam veluti impetum.

Dico Secundò; Non tamen augent rationem spontanei; nisi quatenus impediunt passiones, quae minuunt spontaneum in voluntate.

Prior pars patet; Quia voluntas his imbuta, & incitata, censetur minus ex se operari, quam si illa abessent.

Altera pars patet; Quia habitus virtutum, & auxilium diuinum impediunt passiones, quae rationem perturbant, & opus minus spontaneum efficiunt.

*Habitus &
auxilium
praeueniens
quomodo
minuat li-
bertatem.*

Dico Tertio; Haec tamen physice loquendo, minuunt libertatem; non tamen, eam minuunt secundum aestimationem moralem.

Prior pars probatur; Quia habitus & auxilium praeueniens inclinant voluntatem in vnam partem per modum naturae; quia sunt principia ad vnam partem naturaliter determinata. Similiter determinant quodammodo iudicium rationis ad vnam partem approbandam. Habitus enim prauus excecatur rationem, occultans malum quod in opere latet, & rem delectabilem faciens magis apparere delectabilem, quam reuera sit. Habitus autem bonus, facit vt honestas operis appareat illustrius.

Altera pars, nempe quod secundum aestimationem moralem non minuunt libertatem, ac proinde neque meritum vel demeritum. Probatur: quia cum habitus sit procreatus ex actibus liberis, tota inclinatio habitus voluntati est libera & voluntaria. Similiter inclinatio auxiliij praeuenientis, eo quod hoc auxilium à voluntate desideretur; vel certe quia in potestate hominis est ei non consentire. Hinc sequitur, omnino liberam censei actionem, quae ex habitu & auxilio praeueniente sequitur.

*Si hominē
penitentem,
propensio
ex habitu
sit inuolu-
taria.*

Aduerte tamen, Si contracta praua consuetudine seu habitu, hominem peniteat illius, ea propensio censebitur in posterum inuoluntaria. Vnde motus ex ea interdum suborientes, non censebuntur voluntarij aut liberi: quare nec imputabuntur ad culpam; sicut neque motus primi. Quod si non intercesserit penitentia, inclinatio illa habitus prauis manebit voluntaria, & consequenter motus ex ea suborti.

ARTI-

ARTICVLVS VIII.

*Vtrum ignorantia causet in-
uoluntarium?*

Prima Conclusio. Ignorantia Antecedens causet inuoluntarium simpliciter.

Secunda Conclusio. Ignorantia Consequens causet voluntarium simpliciter; inuoluntarium secundum quid.

Tertia Conclusio. Ignorantia Concomitans neque voluntarium neque inuoluntarium causet; sed solum non voluntarium.

Circa diuisionem Ignorantiae in Antecedentem, Comitantem & Consequentem: Notandum Primò, Omnem Ignorantiam, Comitantem esse, vel Antecedentem, vel Consequentem. Si enim sit omnino inculpabilis, est Antecedens; si autem sit culpabilis, est Consequens. Vnde non ponitur tamquam tertium membrum; sed tamquam distinctus quidam modus, quo ignorantia se habet respectu operis. Nam potest ignorantia se habere ad opus externum, vel tamquam causa, siue sit antecedens siue consequens; & potest se habere concomitanter, siue sit antecedens siue consequens.

Itaque insinuatur hinc duae diuisiones ignorantiae: altera, respectu voluntatis; & sic ignorantia alia est antecedens, alia consequens. Antecedens dicitur quae voluntatem omnem, quae circa ipsam sit, antecedit: vnde non est voluntaria. Consequens dicitur, quae aliquo modo à voluntate pendet: vnde est voluntaria.

*Ignorantia
respectu
voluntatis,
alia est an-
tecedens, alia
consequens vo-
luntatem.*

Altera respectu operis: sic ignorantia, alia est causa operis, siue sit antecedens siue consequens; alia non est causa, sed comitanter se habet ad opus; siue sit antecedens siue consequens. Nulla autem est ignorantia quae consequens sit respectu operis; quia opere facto non restat aliqua ignorantia, quae sit operis effectus, praeter eam quae est consequens respectu voluntatis.

*Respectu
operis, alia
est causa,
alia comes
operis.*

Clarius locutus fuisse D. Thomas, si ignorantiam Antecedentem, vocasset non voluntariam; Consequentem, voluntariam.

Not. Secundò, Ignorantiam Consequentem seu Voluntariam, esse triplicem: Alia enim est directè voluntaria; vt, cum quis vult expressè nescire, vt liberius peccet. Haec dicitur *affectedata*. Talis est eorum, de quibus Iob 21. *Qui dixerunt Deo, recede à nobis, scientiam viarum tuarum nolumus.* Et Psalm. 35. *Noluit intelligere, vt bene ageret.* Alia est voluntaria indirectè; nempe quae non est in se volita: sed censetur volita in negligentia & omissione discendi: quae negligentia si magna sit, ignorantia dicitur *crassa*: qualis plerumque est eorum, qui ignorant articulos fidei, & peccata contra Decalogum. Si verò negligentia sit parua, tamen culpabilis, erit ignorantia *leuis*, quae etiam *vincibilis* proprie vocari solet. Talis est, cū res est cognitu difficilis, & adhibita est aliqua diligentia ad eam cognoscendam; sed non tanta, quantam oportebat. Atque haec omnia intelligenda sunt de ignorantia earum rerum, quas scire tenemur: aliarum enim rerum ignorantia, non pertinet ad hanc materiam. His positis est

*Ignorantia
consequens
est triplex.*

Affectata.

Crassa.

*Leuis seu
vincibilis.*

DVBI-